

інфраструктурних проєктів та науково-обґрунтованої маркетингової стратегії.

Список використаних джерел:

1. Дудь А.П. Иновации в туризме / А.П. Дудь // Научный вестник МГИИТ. - № - с.15
2. Захарченко П. В. Модели экономики курортно-рекреационных систем: Монография / Науч. ред. проф. А. И. Черняк. – Бердянск: Издательство Ткачук, 2010. – 391 с.
3. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства: навчальний посібник / Н.О. Алешугіна, О.В. Барановська, М.О. Барановський, О.О. Зеленська, І.В. Смаль, І.М. Філоненко. – Чернігів: Вид-во ЧНТУ.2017 – 492 с.
4. Kinash, I. P., Arkhypova, L. M., Polyanska, A. S., Dzoba, O. G., Andrusiv, U. Y., & Iuras, I. I. (2019). Economic evaluation of tourism infrastructure development in Ukraine. Paper presented at the *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, , 477(1) doi:10.1088/1757-899X/477/1/012020
5. Світова туристична організація UNWTO - URL: <http://www.unwto.org/>.
6. Статистична інформація / Державний комітет статистики України - URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

УДК 330.35

**ЯКІСТЬ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ: ХАРАКТЕРНІ РИСИ
ТА ОСНОВНІ ОЗНАКИ**

Сімків Л.Є., Коркос А.М.

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
simkivlilya@gmail.com*

У сучасному світі зростання економіки високорозвинених країн забезпечується головним чином не за рахунок збільшення факторів виробництва, а за рахунок впровадженням прогресивної техніки, технологій, підвищенням якості людського капіталу і інституціонального середовища, що говорить про його переважно інтенсивний характер [1, с.177]. Саме інтенсивне економічне зростання дозволяє забезпечувати стійке підвищення рівня добробуту населення країни і виступає необхідною умовою зростання якості його життя. Окрім цього, конкурентоспроможність національної економіки на світовій арені також визначається її здатністю продукувати техніко-технологічні, організаційно-управлінські, соціальні, екологічні інновації, які є важливими чинниками забезпечення економічного зростання

в державі. Зважаючи на ці обставини особливої актуальності набувають дослідження якісної складової економічного зростання.

Визначення поняття якості економічного зростання потребує розгляду системи факторів, що впливають на нього. Згідно з нашим підходом всю сукупність факторів, що впливають на якість економічного зростання, необхідно поділяти на наступні групи: виробничі; соціальні; інституціональні; екологічні; соціально-психологічні. До виробничих факторів доцільно відносити технічні характеристики і продуктивність основних фондів, особливості технологічних процесів, якість матеріалів, напівфабрикатів і комплектуючих, які використовуються, якість і конкурентоспроможність товарів, що виробляються і послуг, що надаються, знання, трудові навички, компетентність і кваліфікацію працівників, умови їх праці. До складу соціальних чинників необхідно включати співвідношення між темпами зростання реального валового внутрішнього продукту і реальних доходів громадян, показники диференціації доходів населення, рівень освіти, охорони здоров'я, культури, науки в країні або регіоні. Інституційні чинники враховують законодавство у сфері господарської діяльності, характер і механізми державного регулювання економіки країни або регіону, якість роботи кредитно-фінансової і податково-бюджетної систем. До екологічних чинників відносять рівень забрудненості і об'єм викидів шкідливих хімічних речовин в атмосферу, водойми і ґрунти. Соціально-психологічні фактори оцінюють якість зростання економіки через призму збільшення задоволеності життям громадян і базуються на положеннях такого відносно нового напрямку економічної науки, як «економіка щастя» [2, с.468].

Під якістю економічного зростання доцільно розуміти сукупність властивостей і ознак, що характеризують процес зростання, тобто тенденцію до збільшення обсягу виробництва, і результати цього процесу з позиції задоволення інтересів суб'єктів, які забезпечують економічне зростання і сприймають його наслідки [3, с.32].

Дослідження сутності якісного економічного зростання дозволяє виділити наступні характерні риси даного поняття [4]:

- економічне зростання характеризується структурою, чинниками і джерелами, які визначають в кінцевому рахунку його якість;
- економічне зростання є нерівномірним процесом, що визначає спрямованість економічної політики на забезпечення його стійкості;
- економічне зростання вимірюється, проте не обмежується позитивною динамікою ключових показників національних рахунків;
- якість економічного зростання повинна оцінюватися з позиції суб'єктів мікро- та макроекономіки;
- якісне економічне зростання носить системний характер, оскільки неможливо забезпечити економічне зростання шляхом впливу на окрему групу факторів.

Основними ознаками якості економічного зростання є:

- довготривалість позитивної динаміки розвитку, тобто стабільність темпів економічного зростання;
- дотримання умов поступальності розвитку;
- ефективна алокація ресурсів;
- наявність відтворювальних процесів тощо.

В науковій літературі існує ряд підходів до визначення та оцінки якості економічного зростання. Серед них можна виділити структурний підхід, де якість зростання пропонується оцінювати через структурні затрати та результативність відтворювального процесу [5; 6; 7]; підхід на основі оцінки якості та конкурентоспроможності кінцевої продукції [8; 9]; підхід на основі оцінки якості ресурсів які використовуються (якщо національна економіка переходить від одного, менш ефективного, ресурсу до використання іншого, більш ефективного, ресурсу, то вона неодмінно продемонструє економічне зростання на базі масового впровадження більш якісного ресурсу) [10] соціальний підхід [11]; зовнішньоекономічний підхід [12].

Більшість з цих підходів враховують одну із характеристик - технологічну, структурну, соціальну, зовнішньоекономічну, що не дає повної уяви про глибину змісту даного явища. При цьому зауважимо, що якість економічного зростання є настільки комплексною і багатогранною характеристикою динаміки економічної системи, що виміряти її за допомогою одного показника не видається можливим.

Але для того, щоб оцінити якість зростання необхідна цілісна система індикаторів. Адже поліпшення життєвих стандартів супроводжується підвищенням не лише ВВП на душу населення, а й таких показників людського розвитку, як продуктивність праці, рівень освіти, тривалість життя населення тощо [13]. Томас В., Дайламі М., Дарешвар А., Кауфман Д., Кішор Н., Лопес Р., Ван Я. також пропонують оцінювати якість економічного зростання у контексті показників розвитку людського потенціалу за такими критеріями, як зниження дитячої смертності, скорочення неписьменності серед дорослого населення, зростання тривалості життя [14, с.150].

Систематизувавши існуючі науково-методичні підходи оцінки якості економічного зростання, можна констатувати, що важливе значення при її оцінці належить власне соціальним чинникам. Адже у сучасних умовах неможливо всебічно пояснити зростання і розвиток економіки країни чи регіону на основі тільки економічних категорій і методів аналізу. Економіка як одна з підсистем суспільної системи в широкому сенсі цього поняття має великий вплив на всі інші сфери життя суспільства, але водночас і сама піддається їх впливу. Всі соціальні чинники суспільного життя мають сьогодні набагато більший вплив на характер економічного розвитку, в загальному, і якісне економічне зростання, зокрема, ніж може видатися на перший погляд. У свою чергу, важливим є і зворотній вплив якісного економічного зростання на соціальну сферу.

Список використаних джерел:

1. Easterly W., Levine R. It's Not Factor Accumulation: Stylized Facts and Growth Models. *World Bank Economic Review*. 2001. № 15. P. 177–219.
2. Easterlin R. Income and Happiness: Towards a Unified Theory. *Economic Journal*. 2001. № 111. P. 465–484.
3. Лутчин Н. Статистичне вивчення якості та стійкості економічного зростання: регіональний аспект. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2011. №129. С. 29–32.
4. Оголь Д. О. Економічне зростання: сутність, якість і стійкість. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 2. С. 67-72 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ape_2015_2_11
5. Камаев В. Д. Развитой социализм: темпы и качество экономического роста. Москва : Мысль, 1977. 212 с.
6. Кузнецов Б.Л. Экономическая синергетика: расширяющееся пространство познания экономическим систем. *Экономическая синергетика*. 2014. №3. URL: www.es.rae.ru/synergy/194-877.
7. Проблема темпов экономического роста в современном мире. Микульский К.И. и др., отв. ред. К.И. Микульский. М., 1986. С.12.
8. Безугла В. О. Парадигма економічного зростання в умовах відкритої економіки. *Modern trends in scientific thought development: Materials Digest of the 2nd International Scientific and Practical Conference Economic Sciences, Odessa: InPress*, 2011. P. 160-163
9. Зубов В. М. Качество экономического роста (теоретические и методологические аспекты статистической оценки): монографія. Красноярск: Красноярский университет, 1991. 138 с.
10. Andrusiv, U., Simkiv, L., Dovgal, O., Demchuk, N., Potryvaieva, N., Cherchata, A., Popadynets, I., Tkachenko, G., Serhieieva, O & Sydor, H. (2020). Analysis of economic development of Ukraine regions based on taxonomy method. *Management Science Letters* , 10(3), 515-522. doi: [10.5267/j.msl.2019.9.029](https://doi.org/10.5267/j.msl.2019.9.029)
11. Кузнецова Н. П. Экономический рост: история и современность: учеб. пособие. СПб.: ИД «Сентябрь», 2001. 144 с.
12. Nurkse R. Problems of Capital Formation in Underdevelopment Countries and Patterns of Trade and Development. New York, Oxford University Press, Galaxy Books, 1967.
13. Сацик І.В. Якісне економічне зростання в Україні: сучасний стан і шляхи забезпечення. *Ефективна економіка*. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
14. Якість економічного зростання. В. Томас та ін.; Пер. з англ.; Наук. ред. пер. О. Кілієвич. К.: Основи, 2002. 528 с.